

**VILKAVIŠKIO RAJONO
ALVJTO PAGRINDINĖ MOKYKLA**

Projektas

**„Rudens
variacijos“**

**Projektą parengė lietuvių kalbos
mokytoja - metodininkė Vida Kaukaitė**

2008

Tikslai ir uždaviniai:

- ✚ Ugdyti kūrybiškumą, dėmesį tautos palikimui, etnokultūrai,
- ✚ Skatinti gebėjimą didžiulis savo Tėvyne,
- ✚ Skatinti komandinį bendradarbiavimą.

Pasiruošimas renginiui

Vaikai dvi savaites stebės besikeičiančios gamtos grožį ir jį įamžins nuotraukose. Šią užduotį atlikti galės padėti tėveliai. Po to bus surengta gražiausių fotografijų paroda. Prisirinks puokščių komponavimui reikalingų augalų, apgalvos, kokius modelius paruoš madų šou. Išsirinks iš klasės 3-4 savanorius, kurie atliks užduotis lauke.

Dalyviai

5-10 klasių mokiniai, jų tėveliai, mokytojai

Metodai

Informacijos rinkimas, stebėjimas, klausymas, individualus darbas, darbas porose ir grupėse, fotografavimas, demonstravimas, improvizavimas, žaidimas.

Priemonės

- ✚ skelbimai,
- ✚ nuotraukos,
- ✚ medžių lapai (padengiama pusė salės grindų),
- ✚ kaštonai (vertinimui),
- ✚ multimedija,
- ✚ pateiktys,
- ✚ garso įrašai,
- ✚ prisistatymui reikalingi daiktai iš mokyklos muziejaus.
- ✚ emblemos,
- ✚ padėkos raštai,

Projekto atlikimo laikas

Pasiruošimas – 2 savaitės.
Netradicinio ugdymo dieną 1-6 pamokos.

Programos turinys

1 pamoka – projekto pristatymas

(literatūrinę kompoziciją parengė literatų būrelio nariai)

(po lapus braido, žaidžia įvairiai rudeniškai apsirengę vaikai; po to sutupia ir kartu su visais stebi pateiktis apie rudenį; skamba muzika, pradeda deklamuoti)

Jau ruduo. Spalvų – gausybė...
Ir sode, ir miške labai gražu.
Jūs pasakykit man teisybę –
Kur rudenėlis pirkto tiek dažų?

Spindi lapai danguje
Jie vis žiūri į mane
Krenta, leidžias tyliai
Kalba jie nebyliai

Vaikštinėjau vienišokomis gatvėmis ir bandžiau užuosti - ar jau tikrai ateina ruduo..? Lyg ir užuodžiau tą rudens kvapą, sumišusį su lapų puvėsiais, varnų plunksnomis ir kaminų dūmais... Taip man kvepia ruduo...

Po langais iš ryto
Obuolių prikrito.
Gelsta klevo lapas -
Rudenėli, labas!

Paskutinės gėlės
Liūdi vasarėlės,
Su rugsėju šnekas
Baltas smėlio takas.

Ruduo – tai metų laikas, kai mes pradėdame eiti į mokyklą... Ruduo – tai laikas, kai krenta nusidažę medžių lapai ir už lango darosi vis šalčiau ir niūriau... Bloga nuotaika slegia labiau už kuprinę, prigrūstą knygų...

Užtat rudenį auksiniai lapai lengvai krinta ant žemės ir čėža... Čėža ir primena šnabždėjimą.

O, ruduo! Viskas taip gražiai nuklota gelsvais lapais. Ir viskas tiesiog kvepia rudeniū. Tas vėsus rudens vėjas ir tylus lietus. Tas žvarbus rytas, nuo kurio noris susisupti kuo šilčiau. Ir vis tiek jis man kelia šypsena. Ir ilgesio pilnus prisiminimus. O kur rudeninė depresija? Nėra.

Šypsokitės, tada ruduo dar gražesnis atrodo.

Oi, lengva piešti rudenį:
Rudai medžius nurudini,
Rudai ir kriaušes nudažai,
Ir saulei tiks rudi dažai.
O jei rudumo dar mažai -
Tai pieštuku rudu
Rudai rašai - RUDUO!

Ruduo plėšo paskutinius lapus. Lyja. Labai stipriai lyja. Tai toks lietus, kuris, atrodo užhipnotizuoja tave ir nieko nesinori veikti, tiktai gulėti ir klausytis, kaip vis garsiau barbena lietaus lašai į langą. Dangus rūškanai švininis. Visiškai jokių ženklų, kad šiandien nušvis saulė. Tiesiog nebežinau, kodėl, bet šita rudeniška nuotaika mane džiugina. Mėgstu tiesiog sėdėti ir nieko

neveikti. Man taip gera, kai galiu pabūti viena, skirti laiko sau ir savo svajonėms, ir per daug nesukti galvos dėl nepabaigtų darbų. Lyja, vėl be paliovos lyja. Rudeniška nuotaika jau visai užvaldė mane. Kartais liūdna, kartais linksma, kartais išvis nebenoriu galvoti apie rudenį, bet kaip ten bebūtų, vis tik mėgstu rudenį, tą įkyrų lietu ir lapų žaismą kieme. Ach... geriau nieko ir apie nieką negalvoti, tiesiog atsiduoti rudeniškai nuotakai, kuri persmelkia mane iki sielos gelmių. Kiekvienas metų laikas yra savaip įdomus, bet aš taip mėgstu rudenį, su jo dargana, su jo ūkanom, su rūkais, su pageltusiais krintančiais lapais. Visa tai tiesiog užburia ir atgaivina mane. Lyja ir vėl melancholiškai lyja...

Ech, ruduo... Lauke ką tik nustojo lyti, ir aš apimta linksmų emocijų įsisuku į šiltą tėčio megztuką, kuri numezgė močiutę, šoku į guminius batus ir bėgu į lauką. Kaip linksma - lauke nušvito saulė, o aš lyg dar visai maža mergytė su atsikišusiomis kaselėmis šokinėju po balas.. Tekšt tekšt lyg penkiametė taškau šiuos vandens telkinius. Cha, cha, kaip linksma prisimint tuos laikus, kai būdama dar visai mažutė išokau į balą neapskaičiavusi jos gylio ir prapuoliau joje iki pusės. Ir šlapia tartum viščiukas skubėjau namo kiek kojos nešė...

Raudonų medžių kaip sargų
Apstotas nerandu sau vietos.
Kiekvieną rudenį sergu
Nostalgija ne šios planetos.

Man ruduo visada patiko, nors daugelis pradeda skūstis atšalusiais orais, prasidedančia sloga, lietumi ir artėjančia žiema.

Tačiau aš turiu savo nuomonę - ruduo paslaptingas ir gražus:

Kai stoviu prie gatvės ir laukiu autobuso, o žemė pilna lapų, papučia vėjas ir atrodo, kad žemė slysta iš po kojų...

Kai geriu karštą arbatą fotelyje, su vilnonėmis kojineis ir megztiniu, o lauke lyja ir langu bėga lašai...

Kai aplinkui tiek daug spalvotų medžių...

Kai man liūdna ir lauke prieš mano langą vėjas su lietum drasko nuo medžio lapus, nesijaučiu vieniša...

Kai einančią draugę apmėtau klevo lapais...

Kai lauke šalta, o aš pas močiutę guliu ant šilto pečiaus...

Kai pasijuokdamos su mama grėbiam lapus...

Sudžiuvę lapai, tarsi išminties įgavę šūkauja savo istoriją vėjui... Vėjas išsirenka labiausiai patikusius ir nusineša su savimi... Savanaudis...Vėjas nusikabina lapą ir nešasi, kad šis pasakotų pasakas tik jam... nors nesupranta, kad nukabinęs lapą, atima jo gyvybę... Istorija lieka nepapasakota... Vėjas numeta lapą ir bėga ieškoti kito... Pagaliau pasiklydęs tarp didžiulių medžių, su krūvomis istorijų ten ir pasilieka... neduodamas ramybės nė vienam ten kabančiam lapui...

Pateka saulė. Lapai nušvinta gražiomis spalvomis... Raudona, Geltona, Ruda... ir pamažu žalumos nebelieka... Maža mergaitė vaikšto ieškodama žalio lapelio, kad galėtų nors trumpam nusikelti į vasarą, kai buvo šilta ir gera... Priėjo prie vieno medelio... Pačioje viršūnėje pamatė lapelį... žalia žalia, sugebėjusį pasprukti nuo rudens galybės.

Ruduo man naujų išbandymų metas. Vėl prasideda mokslai, treniruotės, nauji iššūkiai bei darbai.

Rudenį būna Vėlinės. Tada visa mūsų giminė važiuoja į kapines aplankyti tų, kurių jau nebėra. Plevenančios žvakelės tartum atneša ramybę visam mūsų miesteliui...

Rudenį dažniau papučia Šiaurys ir norisi kuo daugiau šilumos iš artimųjų, draugų, pažįstamų...

Rudenį taip malonu jausti saulės spindulius – jie primena vasarą.

Medžiai, kuriuos palieka lapai, man primena, kad ir mes, vaikai, kaip tie lapai, pamažu paliekame savo medžius - tėvus, namus...

Šį rudenį mokslo metus pradėjau dešimtuku, o praeitus- dvejetu...

Šis ruduo, kaip ir kiekvienas, prasidėjo mokyklos skambučiu.

Be lapų medžiai tampa labai tušti.

Krintantys medžių lapai – tai lyg laiškai, rudeniniai laiškai.

Vėl imi vertinti savaitgalius, kuriuos nelabai vertinai vasarą.

Pasiilgsiu išskrendančių paukščių...

Kai už lango lyja, šiltos arbatos puodelis primena man vaikystę ir vasaras...

O kitą rudenį jau vėl būsiu kitokia...

Devintus metus sutinku jį (rudeni), bet, rodos, dar taip neseniai pirmą kartą žengiau per mokyklos slenkstį...

Šiaip ruduo man patinka. Kai ateinu rugsėjo 1-ąją į mokyklą, pamatau draugus, mokytojus, klasę, kurioje seniai nebuvo...

Gelsta medžiai, vysta gėlės,
Paukščiai skristi ruošiasi,
O senelis rudenėlis
Aukso lapais puošiasi.

Ugniaspalvį
Margaspalvį
Aukso rūbą siūdosi,
Net varnėnai
Pramušgalviai
Pažiūrėti grūdasi.

Ko šalna iš pykčio bala,
Kad senelis puošiasi?
Juk į derliaus karnavalą
Rudenėlis ruošiasi.

Pasodinęs į mašiną,
Rudenėlis po pušyną
Bobų vasarą vežiojo –
Džiaugės vasara gelta,
Į mašiną įkelta, kol Šiaurys neprasižiojo:

- Rudenėli, ar matai, -
Niaukias pagirio skliautai,
Ūko daug, o saulės maža –
Stumk mašiną į garažą!

MILDA Ei, kas ten sušlamėjo? Gal po lapus šmirinėja pelė? Aš bijau... Vaikai, gal jūs pažiūrėkit?

(iš po skėčių išlenda Rudenėlis, nustebęs dairosi)

AGNĖ Ooo! O kur gražusis klevas, kurį taip kruopščiai išmarginau? (dairosi) Atrodo, kad jo nėra. Bet matau daug gražių veidų. Labas visiems.

MILDA Nejaugi čia pats Rudenėlis atkeliavo?! Negaliu patikėti savo akimis! Ir kaip tik tokią dieną...

AGNĖ (griežtokai) Atleiskit, aš labai smalsus ir noriu žinoti, kodėl čia tiek daug mokinių. Juk aš jau beveik du mėnesiai kviečiu jus į pamokas ir dabar (pasižiūri į laikrodį) visi turėtų sėdėti mokykliniuose suoluose, o ne ant grindų.

MILDA Nerūstauk, Rudenėli. Mes ir mokomės. Tik šiandien mokykloje ne įprastos pamokos, o netradicinio ugdymo diena „Rudens variacijos“, todėl mes ir kalbame apie tavo grožybes, gėrybes, apie savo nuotaikas.






AGNĖ „Rudens variacijos“... Labai paglostėt širdį ... (džiaugiasi) Ir gerai, kad šitie išdykėliai mane su lapais į mokyklą atnešė. Labai gerai. Tai ką gi jūs šiandien dar veiksite?

- MILDA Mūsų veiklos tikslas -
- AGNĖ Jei galima, dar kartą, nelabai išgirdau...
- MILDA Nesijaudink, Rudenėli, Deividas tuoj parašys šiame ekrane ir visi matysim. O gal tu mums kokią užduotėlę turėtum? Juk dabar derliaus metas, tai gal ir užduočių užderėjo?
- AGNĖ O kaipgi? (vaizduoja būrimą). Kol paruošiu užduotis, pažiūrėkit mano prisistatymą, gal mano dažų paletės spalvos jums padės atlikti užduotis.
(rodomos pateiktys)
- Pažiūrėk į savo pintinėlą, ten rasi tai, ko jums tokią dieną prireiks. Kviečiame klasių atstovus išsitraukti užduotis.
- (kai išsitraukia, paaiškina veiklą)*
- Jūs gavote užduotis, ir vertinimo kriterijus. Jais naudokitės ruošdamiesi atlikti užduotis. Šias užduotis reikia atlikti per antrą – trečią pamokas. Daržovės piešinėlis simbolizuoja komandos pavadinimą.
- MILDA Atlikdami užduotis jūs galėsite naudotis bibliotekos, muziejaus fondais, informatikos kabinetas taip pat jūsų paslaugoms.
- AGNĖ Vėl susitiksime per ketvirtą pamoką. Sėkmės!

2 – 3 pamokų veikla:

1. Sukurti didelę emblemą ant klasės durų ir mažas kiekvienam klasės nariui.
2. Prisistatymas (iki 2 min)
Pastaba: Ruošiant prisistatymą atkreipti dėmesį į etnokultūros elementų panaudojimą, sveikos mitybos akcentavimą.
3. Pagaminti 1 – 2 puokštes ir sugalvoti bei užrašyti originalų pavadinimą.
4. Iš buitinių, gamtinių medžiagų paruošti 2 -3 modelius.
5. Paruošti originalią užduotį kitoms klasėms.
6. Grėbiant lapus vidiniame mokyklos kiemelyje surasti paslėptus daiktus (Iš viso bus tik 3). Užduoties pabaigoje pateikti talkinančiam mokytojui nuotraukas tema „Rudens šėlsmas“. Fotografuojama tik mokyklos fotoaparatu.
7. Iš klasės vienas mokinys technologijų kabinete pjaustys padėkliuką – klevo lapą.

Vertinimo kriterijai

-  Etnokultūros elementų panaudojimas
-  Aktyvumas pasirengimo metu (visose srityse)
-  Sveikos mitybos akcentavimas (apibūdinant prisistatyme daržovę)
-  Gebėjimas rasti ir panaudoti informaciją
-  Buitinių ir gamtinių medžiagų panaudojimas madų šou „Antrasis gyvenimas“

- ✚ Užduoties kitoms klasės originalumas
- ✚ Kūrybiškumas
- ✚ Estetiškumas

Po to dvi pamokas atlieka nurodytas užduotis. Vėl susirinkę į salę prisistato, kuria eilėraštį, dainuoja apie rudenį, pateikia užduotis (susijusias su rudeniu) kitai klasei. Po madų šou apdovanojimai – padėkos raštai. Pristatomi išpjaustyti padėkliukai – jie vėliau bus dovanojami mokyklos svečiams.

Dienos veikla baigiama linijiniu šokiu „Riešutėliai“.

1 priedas

Daržovės, kurių pavadinimus emblemoje ir prisistatyme naudos kiekviena klasė

POMIDORAS, KOPŪSTAS, SVOGŪNAS, BULVĖ, BUROKAS, MORKA.

2 priedas

Sukurti eilėraštį, naudojant šiuos žodžius:

RUDUO ŠĖLSMAS DARGANA ARBATA SKĖTIS VAKARAS